

2019-03-29

Europeiska kommissionen
Europaparlamentet
Sveriges regering
Sveriges riksdag

Europaforum Norra Sverige vill delge synpunkter rörande smart specialisering

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvarata norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Norra Sverige välkomnar ett fortsatt fokus på smart specialisering utifrån varje regions särskilda förutsättningar

Europa består av regioner vars mångfald, olikheter och lokala karaktärer utgör dess kärna. Var och en av dessa regioner har unika utmaningar och möjligheter. Ett speciellt hänsynstagande till varje regions kontext och målsättning är nyckeln till hållbar utveckling i alla delar av EU. Konceptet smart specialisering fokuserar på denna mångfald och bidrar till att stärka regionerna genom samarbeten som leder till innovation i regionen och samverkan med europeiska regioner och länder med liknande fokus. Smart specialisering är ett arbets sätt som syftar till att förstärka regioners konkurrenskraft genom att identifiera och prioritera områden utifrån regionala och lokala styrkeområden med potential för tillväxt. Smart specialisering ger regioner ett gemensamt ramverk och gemensam terminologi för att identifiera regionala tillväxtpotentialer.

Implementeringen av smarta specialiseringsstrategier måste ta hänsyn till denna mångfald och ge flexibilitet till regionerna att genomföra regionalpolitiken utifrån sina egna förutsättningar även med smart specialisering som ett nödvändigt villkor för ERUF-program. En sådan flexibilitet behövs i norra Sverige.

I glesbefolkade regioner med stora avstånd tvingas företag och akademiska institutioner att samarbeta interregionalt och internationellt. Dessa regioner har också mindre ekonomier med en högre grad små- och mikroföretag samt små lokala och regionala myndigheter. Detta innebär att glesbefolkade områden sällan kan skapa hela innovationsekosystem inom den egna regionen, utan behöver stärka sin kapacitet genom nätverk utanför regionen, i högre grad än andra regioner¹. Arbetet med smart specialisering i dessa regioner behöver dessutom åtföljas av investeringar i kompetensförsörjning och attraktivitet, då tillgången på arbetskraft är begränsad i och med de stora avstånden².

EFNS välkomnar EU-kommissionens förslag i landrapporten för Sverige i vinterpaketet 2019 att stötta de nordliga glesbefolkade områdena i internationellt och regionalt samarbete för utbyte av

¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/implementing-smart-specialisation-sparsely-populated-areas>

² <http://www.oecd.org/publications/oecd-territorial-reviews-the-northern-sparsely-populated-areas-9789264268234-en.htm>

kunskap och för att nå kritisk massa för smart specialisering. Smarta specialiseringsprocesser måste vara kontinuerliga och ett sådant stöd bör därför inte ske i projektform utan snarare vara långsiktigt.

- EFNS välkomnar ett fortsatt fokus på smart specialisering inom EU:s sammanhållnings- och forskningspolitik och poängterar att implementering av smart specialiseringsstrategier måste utgå ifrån varje regions särskilda förutsättningar, inte minst i det glesbefolkade norra Europa.
- EFNS välkomnar EU-kommissionens förslag att de nordliga glesbefolkade områdena får stöd i nästa programperiod för internationellt och regionalt samarbete för utbyte av kunskap och för att nå kritisk massa för smart specialisering

Interregionala innovationsinvesteringar måste också innefatta de glesbefolkade regionerna i norra Europa

EFNS välkomnar det föreslagna nya initiativet för interregionala innovationsinvesteringar (Komponent 5). Den OECD-studie³ som genomförts av Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) visar att smart specialisering och samverkan inom NSPA är av särskild vikt för utvecklingskraften. I glesbefolkade områden finns större behov av interregionalt och internationellt samarbete inom smart specialisering, då kapaciteten är lägre på grund av långa fysiska avstånd mellan företag, akademiska institutioner och marknader. Samarbete är också en utmaning att uppnå när den kritiska massan är låg.

Den föreslagna uppdelningen av initiativet för interregionalt samarbete i ett delprogram för mer utvecklade regioner och ett för mindre utvecklade regioner fångar inte situationen i regioner som är mer utvecklade men samtidigt glesbefolkade. Utformningen möjliggör inte för glesbefolkade innovationsledare, som norra Sveriges regioner, att diversifiera sina regionala ekonomier och skapa kapacitet för innovation utanför traditionella styrkeområden. Dessutom har olika geografiska delar och olika sektorer inom regioner olika mognadsgrad och stödbehov för interregionalt samarbete.

EFNS ifrågasätter därför uppdelningen av initiativets två delprogram och menar att alla regioner bör både ha tillgång till medel för kapacitetsuppbyggnad, så väl som deltagandet i interregionalt innovationssamarbete. Dessutom är det viktigt att urval av projekt säkerställer god spridning i hela EU.

Smart specialisering utgår ifrån varje regions unika förutsättningar i fokuseringen av medel till de näringar som har förutsättningar för att bli konkurrenskraftiga på den globala arenan. Interregionalt samarbete inom smart specialisering bör följa samma logik och bygga på tematiska områden som regioner själva identifierar i en bottom-up process. Utformningen av instrumentet bör ske i samspel med inre marknadsprogrammet och det nya uppskalningsinstrumentet för att undvika duplicering och otydlighet för företag som vill medverka i projekt.

³ <http://www.oecd.org/publications/oecd-territorial-reviews-the-northern-sparsely-populated-areas-9789264268234-en.htm>

- EFNS välkomnar det nya initiativet för interregionala innovationsinvesteringar men efterfrågar att initiativet också ser till behovet bland glesbefolkade mer utvecklade regioner som har svårare att nå kritisk massa på grund av gles befolkning och därför behöver kapacitetsstöd för att möjliggöra interregionala innovationsinvesteringar.
- EFNS anser att utlysningar inom initiativet för interregionala innovationsinvesteringar inte bör vara begränsade till i förhand valda tematiska områden.

Antaget vid Europaforum norra Sverige i Luleå den 29 mars 2019

Erik Bergqvist (S) Region Västerbotten, ordförande EFNS

Åsa Ågren Wikström (M) Region Västerbotten

Ann Åström (S) Region Västerbotten

Glenn Nordlund (S) Region Västernorrland

Jonny Lundin (C) Region Västernorrland

Anders Gäfvert (M) Kommunförbundet Västernorrland

Peder Björk (S) Kommunförbundet Västernorrland

Nils-Olov Lindfors (C) Region Norrbotten

Britta Flinkfeldt (S) Norrbottens Kommuner

Anders Josefsson (M) Norrbottens Kommuner, vice ordförande EFNS

Elise Ryder Wikén (M) Region Jämtland Härjedalen

Thomas Andersson (C) Region Jämtland Härjedalen

Robert Uitto (S) Region Jämtland Härjedalen